

ویژگی‌های ممتاز حضرت معصومه سلام‌الله علیها

زیارت آن حضرت است که ثواب آن پاداش و جایزه بزرگی دارد: متن دقیق روایات استحباب زیارت و پاداش آن برای استفاده بیشتر مخاطبین ذکر می‌گردد: حضرت معصومه تنها امام‌زاده‌ای است که امامان معصوم به زیارت آن حضرت تأکید کرده و پاداش زیارت آن حضرت را معادل با بهشت دانسته‌اند: **بَلَدُهُ قُمْ وَ سَتَدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ قَالَ الرَّأْوِي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ** امام صادق (ع) قبل از تولد امام کاظم (ع) ضمن تبیین جایگاه قم و قداست آن به جهت دفن فاطمه معصومه در آن؛ پاداش زیارت این بانو را ورود به بهشت معرفی کرد (امیرعلی حسن لو، خبرگزاری حوزه، ۱۳۹۶، <https://hawzah.net>)

بر اساس روایات مقام‌هایی را برای فاطمه معصومه سلام‌الله علیها بر شمرده‌اند که به‌طور اختصار به بررسی بعضی از خصوصیات آن حضرت را از دیگر امام زادگان جدا می‌کند می‌پردازیم.

۱- شرافت خانوادگی:

تأثیر شخصیت پدر و مادر در روح و جسم فرزندان را نمی‌توان انکار کرد. این تأثیرپذیری در وجود فاطمه معصومه سلام‌الله علیها از برجستگی خاصی برخوردار است. او از هر دو طرف (پدر و مادر) فضایی را به ارث

برد که تنها برادرش علی بن موسی‌الرضا علیه السلام آن‌ها را به‌صورت کامل در خود جمع کرده بود و به نظر می‌رسد بتوان سر برتری شخصیت والای فاطمه معصومه سلام‌الله علیها بر دیگر فرزندان حضرت موسی بن جعفر علیه السلام را در همین نکته یافت که فاطمه معصومه سلام‌الله علیها مانند برادرش از هر دو طرف پاکیزه‌ترین خصال و ویژگی‌ها را به ارث برد باوجود بانوان دیگری در خاندان امام کاظم علیه السلام گویی "نجمه" ستاره پرنور بانوان امام کاظم است که به‌سان پرفروغ‌ترین ستاره‌ها می‌درخشند و به‌راستی که تمام فروغش را به دو پاکیزه‌گوهرش، علی بن موسی‌الرضا علیه السلام و فاطمه معصومه سلام‌الله علیها منتقل کرد. مطالعه سیره ائمه گواهی می‌دهد که طهارت و پاکی مادر شرط اساسی برای گزینش مادران امامان بوده است و سعادت و نصیب فاطمه معصومه سلام‌الله علیها شده این بود که مادرش، مادر امام رضا علیه السلام نیز بود. لذا از هر آلودگی در هراندازه‌اش به دور ماند (همان).

۲- شفاعت گسترده:

بالاترین جایگاه شفاعت از آن رسول گرامی اسلام است، اما دو تن از بانوان خاندان رسول مکرم شفاعت گسترده‌ای دارند که بسیار وسیع و جهان‌شمول است و می‌تواند همه اهالی محشر را فراگیرد: ۱- خاتون محشر، صدیقه اطهر، حضرت زهرا سلام‌الله علیها ۲- شفیعه روز جزا حضرت فاطمه معصومه سلام‌الله علیها در مورد شفاعت گسترده حضرت

فاطمه زهرا سلام‌الله علیها طبق احادیث منقول از اهل سنت و شیعه هیچ شکی نیست؛ اما در مورد حضرت معصومه سلام‌الله علیها از جهت گستردگی شفاعت، هیچ‌کس حداقل هیچ بانویی به شفیعه محشر معصومه نمی‌رسد که امام جعفر صادق علیه السلام در این رابطه می‌فرماید: **تدخل بشفاعتها شیعتنا الجنة باجمعهم** "با شفاعت او همه شیعیان ما وارد بهشت می‌شوند. (همان)

۳- ویژگی‌های دیگر:

مثل عصمت، محدثه بودن، ورود زیارت‌نامه مخصوص و... باعث شده که حضرت معصومه سلام‌الله علیها از دیگر امام زادگان و برادران و خواهران پیشی گیرد. و همچون ستاره‌ای درخشان در این آسمان بدرخشد و صاحب شأن و مقام خاصی بشود همان‌طوری که امام رضا علیه السلام در فقره‌ای از زیارت‌نامه آن حضرت می‌فرماید: **فان لك عند الله شانا من الشان؛ یعنی تو در محضر الهی شأن و منزلت وصف‌ناپذیری داری که بر خاک‌نشینان این عالم قابل‌تصور نیست و تنها خدا و پیامبر و اوصیاء طاهرینش بر آن واقف‌اند.** (همان)

۴- ویژگی و امتیاز منحصر به فرد:

دیگر اینکه زیارت آن حضرت است که ثواب آن پاداش و جایزه بزرگی دارد: متن دقیق روایات استحباب زیارت و پاداش آن برای استفاده بیشتر مخاطبین ذکر می‌گردد: حضرت معصومه تنها امام‌زاده‌ای است که امامان معصوم به زیارت آن حضرت تأکید کرده و پاداش زیارت آن حضرت را معادل با بهشت دانسته‌اند: **بَلَدُهُ قُمْ وَ سَتَدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ قَالَ الرَّأْوِي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ**؛ امام صادق (ع) قبل از تولد امام کاظم (ع) ضمن

تبيين جایگاه قم و قداست آن به جهت دفن فاطمه معصومه در آن؛ پاداش زیارت این بانورا ورود به بهشت معرفی کرد

۱- «عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرُّضَاعَ عَنْ زِيَارَةِ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ بِقَمٍّ فَقَالَ مَنْ زَارَهَا فَلَهُ الْجَنَّةُ» سعد اشعری که از بزرگان قم بوده است واز علمای بزرگ و صاحب نام که از اصحاب بزرگوار ائمه است از امام رضا (ع) درباره زیارت قبر فاطمه معصومه در قم سؤال نمود امام فرمود پاداش آن بهشت است. ۲- «عَنِ ابْنِ الرُّضَاعِ قَالَ مَنْ زَارَ قَبْرَ عَمَّتِي بِقَمٍّ فَلَهُ الْجَنَّةُ» امام جواد (ع) فرمود هرکس قبر عمه را در قم زیارت کند پاداش او بهشت است؛ زیارت با معرفت و با حفظ جوانب و لوازم زیارت و شروط مخصوص آن مانند دیگر زیارات که اجتناب از محرّمات و مراقبت از واجبات و رعایت حقوق الناس از مهم ترین شرایط قبولی زیارت و حفظ ثواب آن است. (همان)

۵- موقعیتی و برتری جایگاه شهر مقدس قم

موقعیتی و برتری جایگاه شهر مقدس قم و قداست و برکات آن از وجود حضرت معصومه (س) است؛ یکی از برکات حضور حضرت معصومه در ایران و قرار گرفتن قبر شریفش در قم حوزه سترگ قم است که در سایه این بانوی کریمه صدها دانشمند و عالم بزرگ تربیت یافته و در تولید علوم الهی و گسترش آن کوشیده اند؛ اهل قم باید قدرشناسی کنند از حرم این بانوی بزرگ که نام آن ها به جهت قبر این بانو در معراج نبوی گفته شده است و آیاتی از قرآن در شان این شهر مقدس توسط امام معصوم تفسیر شده است؛ الف- «وَرَوَى بَعْضُ أَصْحَابِنَا قَالَ كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عِ جَالِسًا إِذْ قَرَأَ هَذِهِ آيَةَ فَإِذَا جَاءَ وَعَدُّ أَوْلَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أَوْلَى بِأَسْ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا فَعَلْنَا جُعِلْنَا فِدَاكَ مَنْ هَؤُلَاءِ فَقَالَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ هُمْ وَاللَّهِ أَهْلُ قَمٍّ». ب- شهر قم به جهت وجود قبر فاطمه معصومه (س) حرم همه اهل بیت است: «وَرَوَى عَنْ عَبْدِ بْنِ

أَهْلِ الرَّيِّ أَنَّهُمْ دَخَلُوا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ وَقَالُوا نَحْنُ مِنْ أَهْلِ الرَّيِّ فَقَالَ مَرْحَبًا بِأَخْوَانِنَا مِنْ أَهْلِ قَمٍّ فَقَالُوا نَحْنُ مِنْ أَهْلِ الرَّيِّ فَأَعَادَ الْكَلِمَ قَالُوا ذَلِكَ مَرَارًا وَ أَجَابَهُمْ بِمِثْلِ مَا أَجَابَ بِهِ أَوَّلًا فَقَالَ إِنَّ لِلَّهِ حَرَمًا وَ هُوَ مَكَّةُ وَ إِنَّ لِلرُّسُولِ حَرَمًا وَ هُوَ الْمَدِينَةُ وَ إِنَّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَرَمًا وَ هُوَ الْكُوفَةُ وَ إِنَّ لَنَا حَرَمًا وَ هُوَ بَلْدَةُ قَمٍّ وَ سَتَدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ قَالَ الرَّأْوِي وَ كَانَ هَذَا الْكَلَامُ مِنْهُ قَبْلَ أَنْ يُوَلَّدَ الْكَأَظِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ» جمعی از اهل ری که از شیعیان بودند در محضر امام صادق مشرف بودند و خود را معرفی کردند که ما از اهل ری هستیم، امام شروع کرد از تمجید اهل قم و به آفرین گفتن به آنان و ذکر ویژگی های آن و آنرا حرم اهل بیت شمرد و علت آنرا قبر شریف حضرت معصومه معرفی کرد؛

اهل قم باید بدانند که امام صادق (ع) قرن ها پیش به آنان آفرین گفته و تشویقشان کرده است؛ باید این رتبه استثنائی را قدر دانست؛ علما و طلاب و دانشجویان اولین مخاطب این تشویق هستند؛ باید پیام امام را که قرن ها پیش داده است درک کنند و مصداق تشویق باشند؛ و در ترویج و تبلیغ پیام اهل بیت در جهان و نجات مردم دنیا از تاریکی و جهل بکوشند؛ پیام مهم امام این است و تشویق آن حضرت جهت دارد؛ تشویق به تلاش است؛ مردم قم نیز باید این پیام را با جان و دل درک کرده اولاً : قدر قبر نورانی و حرم شریف و علما و مراجع و حوزه را بدانند؛ ثنونات اسلامی را در آن بیش از همه رعایت کنند و الگوی عملی عفاف و حجاب و عفت و عمل به واجبات و پوی بندگی سرسخت به نماز باشند؛ کسبه و بازاریان قم

الگوی کاسبان باشند؛ صنعتگران متدین باشند و الگو باشند و عامل احکام دین باشند؛ و در هنگام نمازها و اذان محل کسب خود را لا اقل در اطراف حرم تعطیل و در نماز جماعت حرم به احترام حرم آن حضرت و از باب قدر شناسی شرکت نمایند؛ ج- «لولا القمیین لضاع الدین» اگر اهل قم نبودند و زحمات طاقت فرسا و وسیع آنان در راه نشر علوم و فرهنگ اهل بیت نبود؛ دین خدا از بین می رفت؛ این روایت درباره هیچ گروه جمعیتی دیده نشده است؛ منظور از اهل قم علما و بزرگان و محدثین و مردم متدین قم هستند؛ که علما با قلم و بیان و عمل و مردم و تجار و بازاریان و کسبه با عمل و اطاعت از فرامین شریعت دین را زنده داشته اند. بدون شک و تردید همه اینها از برکات و امتیازات وجود با برکت حضرت معصومه (س) هست. (همان)

۶- کرامات حضرت معصومه (س)

ویژگی مهم دیگر حضرت معصومه این است که کراماتی که از آن حضرت و قبر شریفش به همه مسلمانان و علاقه مندان اهل بیت و اهل علم و مراجع عظام رسیده که بی مانند است که همه اهل دل آشنا هستند و همه مردم این نورانیت را با جان و دل احساس کرده اند؛ معروف است ملا صدرا بزرگ که در کهک قم در تبعید به سر می برد در نوشتن اسفار وقتی با مشکلات و غوامض فلسفی گیر می کرد با استعانت از معنویت و نورانیت حرم کریمه اهل بیت این مشکلات علمی را حل می کرد؛ همه مراجع خاطراتی شبیه آن را دارند؛ همه طلبه ها و دانشجویان از این خاطرات زیاد دارند که اگر نوشته شود بی تردید به دهها مجلد می رسد. (همان)

معاونت پژوهش
حوزه علمیه فاطمیه ملاتانی